

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de ve dünyada çocuk işçiler sorunu ile sistematik bir şekilde mücadele edilmediği ve sebepleri ortadan kaldırılmadığı sürece çocuk işçi sayısı istikrarlı yükseliş göstermiştir. Yaşanan ekonomik sıkıntılar, eğitim sistemindeki tutarsız değişiklikler ve ailelerdeki gelecek kaygısı çocuk işçiliğinin yaşını gitgide düşürmüştür. Çocuk işçiliğine dair gereken denetim mekanizmasının doğru şekilde kurulabilmesi adına Türkiye’de çocuk işçiliğinin araştırılması amacı ile Anayasanın 98. ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.

Ayşe ACAR BAŞARAN

Batman Milletvekili

GEREKÇE

Çocuk; daha erken yaşta ergin olsa bile, onsekiz yaşını doldurmamış kişiyi ifade eder. ILO’ya göre çocuk işçiliği; çocukları çocukluklarını yaşamaktan alıkoyan, potansiyellerini ve saygınlıklarını eksiltten, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine zarar verici işlerde istihdam edilmesi olarak ifade edilmektedir. BM Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), çocuk işçiliğini “Çocuğun yaşına ve işin türüne bağlı olarak, minimum çalışma saatini aşan ve çocuğa zararlı olan iş” olarak tanımlamıştır. Yoksulluk, göç, eğitim, işsizlik, denetimsizlik, mevzuatlardaki eksiklikler ve işverenlerin çocuk işgücü talebi çocuk işçiliğinin belli başlı sebeplerindendir. Dünyada 152 milyon çocuk işçi vardır ve bu çocukların 73 milyonu tehlikeli işlerde çalışmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın 2022 yılı bütçe teklifinde verilen bilgiye göre 2020 yılında tespit edilen çocuk işçi sayısı 12 bin 457 olurken, bu sayının 2021 yılının sonunda 27 bin, 2022 yılının sonunda 28 bin ve 2023 yılının sonunda ise 29 bine ulaşılacağı öngörülmektedir. Ancak Haziran 2021 tarihinde yayımlanan “Çocuk işçilik yasaklansın!” başlıklı İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi raporuna göre, Türkiye’de en az 2 milyon çocuk işçi bulunmaktadır. Bu sayı yaz aylarında mevsimlik çocuk işçilerle 5 milyona yaklaşmaktadır.

Türkiye’deki çocuk işçi sayısına dair net bir veriye sahip olunmamasının nedeni olarak çocuk işçilerin kayıtdışı çalıştırılması, mevsimsel dönemlere göre çocuk işçi sayısının dalgalanması ve yaşın getirdiği bağımlılıklardan dolayı çocuk işçilerin örgütlenememesi bulunmaktadır. Bakanlık’ın resmi verilerinde çocuk işçi ölümleri her yıl 0 ila 5 kişi arasında verilmekte, ancak yine İŞİG Meclisi raporuna göre sadece 8 yılda 513 çocuk işçinin yaşamını yitirmiştir.

Yoksullaşmadan kaynaklı olarak çocukların işçi olarak kayıtsız bir şekilde çalıştırıldığı ve 4+4+4 eğitim sistemi ile çocukların eğitim hayatlarının sonlandırmasının önünün açıldığı ifade edilmektedir. Çocukların işçilik ve çocuk işçi ölümleri, özellikle pandemi döneminde eğitimden kopma sonucu artış göstermiştir.

İddiaya göre 14 yaş altı çocukların çalışması hukuken yasak olmasına rağmen mevsimlik tarım işlerinde çalışmakta olan çocuk işçilerin yaşı 5'e kadar inmektedir. Mevsimlik tarım sektörünün yanı sıra çocuk işçiler kayıtdışı olarak metal, tekstil, inşaat gibi sektörlerde çalıştırılmakta, motokuryelik yapmakta, sokakta kağıt toplayıcılığı, mendil satıcılığı gibi işlerde yer almakta ve aile içi ücretsiz emeği karşılamaktadır.

Meslek lisesi öğrencilerinin öğrenci statüsüne sahip olmalarına karşın üretimde büyük bir alanı doldurdukları bilgisi de raporda yer almaktadır. Özellikle pandemi döneminde dezenfektan, maske vb. ürünlerin üretiminde yer alan meslek lisesi öğrencilerinin asıl üretimi gerçekleştiren unsurlar olduğu vurgulanmış, meslek lisesi öğrencilerinin de çocuk işçi kapsamına dahil olduğunu aktarılmıştır.

Korunmasız ve güvencesiz bir şekilde çalışma hayatında olan işçi çocukların ekonomik olarak istismar edilmesinin önüne geçilmesi amacıyla bir araştırma yapılması ve sorunların çözülmesi üzerine düzenlemeler yapılması şarttır.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	M. H. H.
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. D.
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	G. K.
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	K. P.
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	H. E.
6	SIDIK TAŞ	SIİRT	S. T.
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	N. İ.
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	H. K.
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	R. T.
11	RIDVAN TURAN	MERSİN	R. T.
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	A. K.
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ö. Ö.
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	M. O. I.
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	E. A.
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Z. Ö.
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	D. C. K.
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Ö.
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	M. Ç.
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	A. K.